Imprimat legal. 7 JUN 1927

ANUL I. No. 18. CLUJ, DUMINECĂ 5 IUNIE 1927 PREȚUL 5 LEI

REALITATEA ILUSTRATĂ

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

PREȚUL ABONAMENTULUI	PENTRU STRĂINĂTATE	Apare totdeauna Duminecă	Redacția și Administrația:	Anunțuri se primesc la Administrația foaei cu prețuri convenabile
Pe trei luni . . . . . Lei 70 Pe o jumătate de an . . Lei 130 Pe un an întreg . . . . Lei 250	Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 300 Pentru America $2	Editor și Redactor: J. B. Sima	Cluj, Str. Regina Maria 36. Telefon: 4-46	

GENERALUL BERTHELOT LA CLUJ

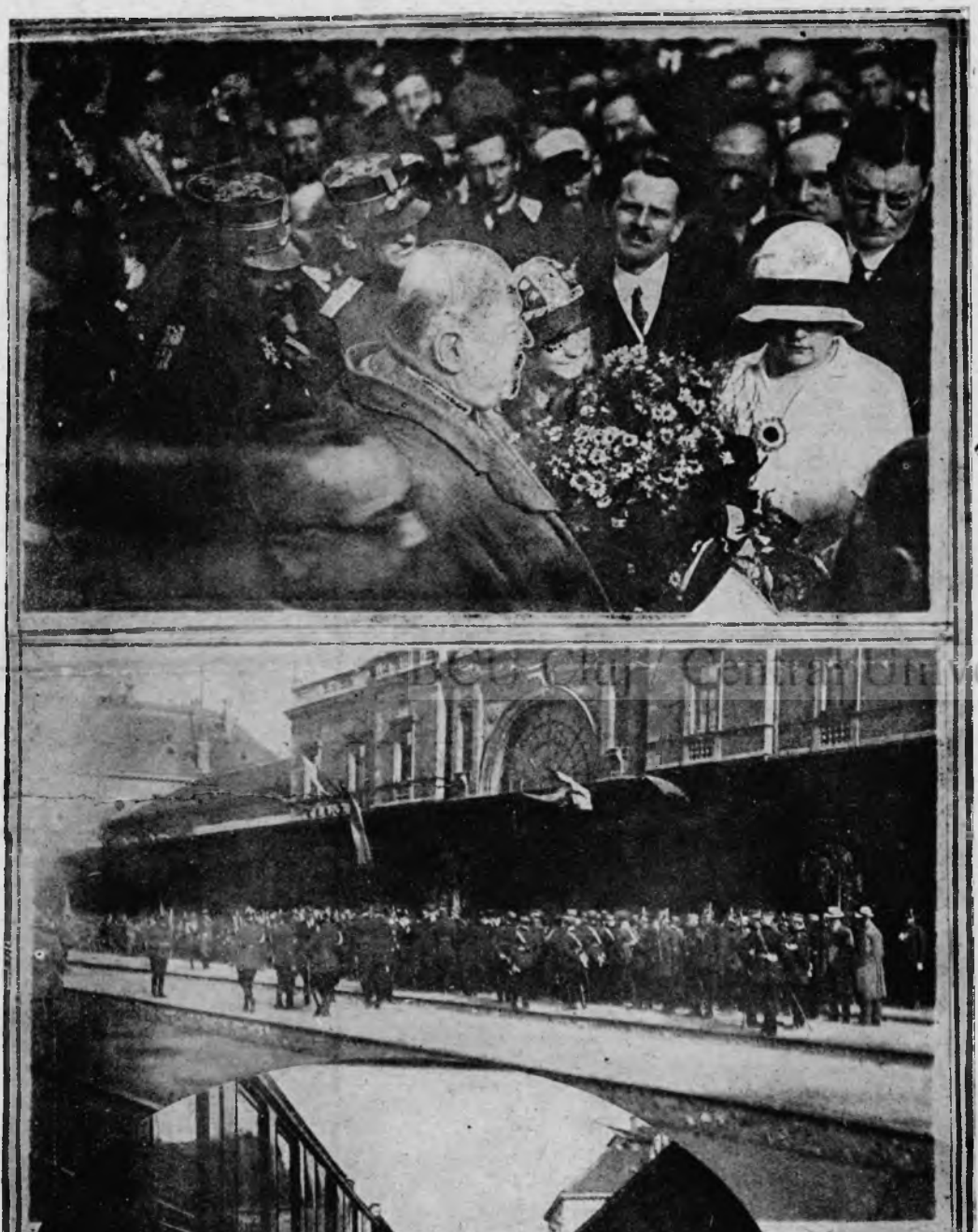

Generalul Berthelot, sincerul nostru prieten și conducătorul trupelor franco-române în Moldova, pe vremea războiului celui mare, a vizitat Clujul. Ilustrațiile noastre arată grandioasa primire ce i s'a făcut. — Jos: Generalul francez la recepția dela consulatul francez.

Realegerea lui Masaryk la președinția Cehoslovaciei

MASARYK A FOST REALES PREȘEDINTELE CEHOSLOVACIEI

Adunarea națională a Republicei Cehoslovace, a reales pe timp de șapte ani pe d. Masaryk, conducător al treburilor statului.

Președintele, căruia vecinii noștri îi datorează atât de mult, a lipsit în timpul alegerii din țară, ca nu cumva să influențeze cu prezența sa rezultatul alegerilor.

D. Masaryk a fost ales cu 274 voturi din totalul de 432, câte s'au exprimat, a întrunit adică aproape tot atâtea ca și la prima sa alegere din 1920.

Acest lucru dovedește, că marele democrat și bărbat de stat care e d. Masaryk, a știut să-și păstreze neștirbită popularitatea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

REALITATEA
FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Cluj, strada Regina Maria Nr. 36.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an întreg	Lei 250
Pe o jumătate de an . .	„ 130
Pe trei luni	„ 70

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America	$2
Iugoslavia și Cehoslovacia .	Lei 300

Editor și Redactor: J. B. Sima

DUMINECĂ, 5 IUNIE, 1927.

Statul

Persoană colectivă și abstractă nevăzută de nimeni dar simțită de toată lumea. De la concepția străveche: „eu sunt statul", cum zicea Regele Soare și până la cea modernă: „noi suntem statul" cum zice democrația verbală a zilelor noastre, s'a evoluat mult, în formă.

Se spune, teoretic, că Statul este o colectivitate cu menirea de-a asigura individului un trai bun și a-i garanta anumite drepturi și libertăți fără deosebire de clasă socială. Dar moderna robie a capitalismului a transformat Statul într'un fel de Moloh civilizat care nu-și mai înghite sacrificații prăjiți pe cărbuni, ci îi prepară în sosul restricțiunilor morale și materiale întins pe tava interesului comun.

Atât de puțin priceputâ e concepția despre Stat, în cât 95% dintre cetățenii care-l compun și-l imaginează ca pe o persoană apocaliptică, atotputernică și extrem de grijulie, care trebue neapărat să se intereseze de cele mai micî lipsuri ale fiilor săi. Și românul, cu lenea lui orientală, își rezolvă imaginar toate trebuințele cerând cu insistență, de la Stat, satisfacerea lor.

Despre țăran e de prisos să mai vorbim. El când zice statul, înțelege guvernul. Tendința ori cărui cetățean cu știință de carte este să ajungă salariatul statului, iar când complicatul aparat funcționăresc se înfundă cu funcționari de prisos și inutili, atunci toți cu desperare țipă că Statul nu se îngrijește de „copii lui."

Și cum fiecare e preocupat de interesele proprii și nu vede mai departe de lungul nasului, nimeni nu observă că Statul, sub influența de neînlăturat a capitalismului și pentru satisfacerea variatelor și multiplelor trebuinți, se face negustor, cointeresându-se în toate afacerile productive și devenind un patron nevăzut și atotputernic, iar ninorii săi fii ajung simpli clienți supuși și consumatori docili.

Spiritul negustoresc al statului ne dovedește în fiecare zi că, dacă românul este complect lipsit de aptitudinile comerciale, apoi colectivitatea, — statul, — le prezintă mărite grozav. Când se apucă românul de negoț dorința lui este să se pricopsească cât mai repede cu putință. Și în crâncena luptă a concurenței nu știe să ruleze mult un capital mic, cu beneficii potrivite, servind clienților marfă de calitate bună cu un preț cât mai minimal, ci, dinpotrivă, marfa proastă și prețul ridicat este acoperit cu sentimentalismul patriotic în virtutea căruia cere clienților să cumpere de la el pentrn motivul că-i român și rămâne surprins când în lupta concurenței cade învins.

Acelaș lucru îl vedem la Statul negustor, — din punctul de vedere al mărfei și al prețurilor, — având în plus avantajul monopolului, care îl ferește de orice concurență. E destul să amintim două afaceri comerciale ale Statului: R. M. S. și C. F. R. ca să ilustrăm aptitudinile comerciale românești.

GENERALUL BERTHELOT

„Ferice de acele popoare care știu să cultive floarea rară a recunoștinței".

Dacă Românul e iertător din fire și uită răul pe care dușmanul de ieri i l-a făcut, el nu uită niciodată pe cel ce i-a făcut vre-un bine: răspunde cu dragoste nețărmurită celui ce-i arată dragoste și păstrează amintire recunoscătoare celor ce i-au dat, la împrejurări grele, un ajutor orcât de mic.

Cu atât mai mult se înțelege dece poporul românesc își manifestă, de câte ori are prilejul, iubirea pe care o poartă marelui general Berthelot, ajutat frățește în vremuri grele.

In timpul războiului, când dușmanii cutropiseră țara și prin numărul covârșitor de soldați siliseră armatele românești să se retragă în Moldova, generalul Berthelot, conducător al armatelor franco-române pe frontul de răsărit, a știut să ne întărească, prin vorbă și prin faptă, și să ne îndemne să rezistăm inamicului spre a pregăti victoria finală.

In Cluj, ca și în celelalte orașe din țară, generalul Berthelot s'a putut încredința cât este de iubit. Vizita pe care a făcut-o în săptămâna trecută a fost socotită drept zi de sărbătoare și fiecare voia să-i arate bucuria pe care o pricinuește venirea sa.

Foarte frumos vorbește bătrânul general și dintre cuvântările pe care le-a ținut vom aminti pe cea pe care a rostit-o la consulatul francez din Cluj, unde d. Conte de Leigue, a dat o serbare.

„Aveam încredere în sfârșitul fericit pentru noi al războiului și deaceea cu oarecare tristețâ m'am văzut nevoit să plec din Moldova când s'a încheiat pacea dela Buftea."

Mulțimei care m'a întovărășit la gară, când a fost la despărțire, i-am spus la revedere în curând și nu adio, căci știam că nu va trece mult și mă voi înapoia. Așa a și fost: după opt luni eram la Giurgiu, gata de-a trece Dunărea în România.

Pe când făceau pregătirile necesare, adunând vasele cu care să trecem, s'a înfățișat înaintea mea un grup de ofițeri turci și austriaci, ca să mă roage să le dau șlepuri să poată pleca cu trupele fiecare în țările lor: Turcii până la Sulina, la mare, Austriacii în sus spre Viena. In armatele lor era gata să isbucnească bolșevismul și o demobilizare grabnică era necesară. Drumul cel mai lesnicios era pe apă.

Am refuzat cererea lor, arătându-le că nu le pot da șlepuri până în opt zile: „Suntem pe cale de-a trece în România" le-am spus și am nevoie de vase care să-mi transporte trupele."

Ofițerii s'au întristat când le-am spus acest lucru: „Dupăce ne-ați divulgat acest lucru, mi-au spus dânșii, acum nu ne veți mai îngădui să ne înapoiem nici pe uscat, prin București.

— „Ba dimpotrivă, le-am răspuns, vă puteți duce la București și povesti că peste câteva zile voi fi și eu acolo.

Dupăcum am aflat mai târziu, austriacii și turcii au raportat vorbele mele la comandatură, dar nemții n'au voit să-i creadă: dacă Francezi ar voi să treacă Dunărea ei ar ținea în taină această hotărîre.

N'a trecut mult însă și armatele învingătoare intrau în București, adeverind spusele mele dela Iași."

Omul care e atât de legat de pământul acestei țări poate considera România ca a doua patrie a sa.

AVEM NEVOIE DE AVIAȚIE

Omul a pus stăpânire pe căile aerului. In câțiva ani technica a îmbunătățit atât de mult acest mijloc de locomoție și i-a dat atâtea aplicări, încât civilizația și progresul unui stat sunt strâns legate de desvoltarea aviației în acel stat.

Ca să străbați pământul îți trebuesc drumuri; călătoria pe mare are păcatele ei: te ține legat de anumite puncte și se face încet; mașina de sburat are întreg văzduhul, drum și te duce dela un loc la altul ca gândul.

Aproape în toate țările azi există o aviație puternică: căci oamenii se slujesc de aeroplane în multe și multe chipuri: mai întâi ca mijloc de transport pentru mărfuri și călători: avioanele germane transportă 20—30 de călători deodată cu o iuțeală de 120—150 km. pe oră și în vreme de un an n'au avut nici un accident; călătoria e mai sigură deci decât cu trenul. In America Ford a înființat un serviciu aerian propriu, ca să transporte dela un loc la altul piesele de automobil și de mașini pe care le fabrică: îl costă mai puțini bani și mai puțină vreme acest transport decât altul.

Avionul se întrebuințează spre a trimite dintr'un loc într'altul scrisori, hârtii de valoare, acte, documente.

Aeroplanul transportă repede pe medici acolo unde e nevoie de ajutorul lor și în cazuri urgente duce pe bolnavi la spitale.

Mașina de sburat apropie pe oameni, pe unii de alții, micșorând pământul: — Lindbergh a venit din America în Europa în 33 de ore, — duce civilizația până în locurile cele mai sălbatice: în mijlocul Africei, în pădurile virgine ale Americei de Sud, în cele mai depărtate insule ale Oceanului și răspândește cultura între toți semenii noștri: pustiurile au dispărut în fața acestei mașini care le străbate pe cele mai mari în câteva ore, depărtările nu mai există și nici îngrădiri nu se mai pot face.

In Rusia sovietică populația, din inițiativă proprie, a adunat ban cu ban, așa încât azi fiecare orășel, fiecare sat mai mare, își are avionul său.

Oare ce-au făcut rușii pentru sovietele lor, nu vom face noi pentru România?

La București, un grup de oameni inimoși, având în frunte de d-nii general Mircescu, ministru de război și d. Șt. Cerkez, președintele uniunei camerelor de comerț, au hotărît înființarea unei societăți a țării întregi în vederea propagandei aviatice. Toată lumea trebuie să facă parte din această societate și cu toții să contribuim la alcătuirea unei aviații românești puternice.

Organizarea societății se face pe județe.

Săptămâna trecută la îndemnul d-lor general Dănilă Papp comandantul corpului VI armată și a d-lui maior Mândrescu, comandantul grupului 5 aviație, s'a întemeiat filiala din Cluj a societății. Toți câți au participat la fondare s'au înscris ca membrii. — Cotizația e de 20—500 lei anual. Revista noastră a subscris 1000 lei.

«Realitatea» politică

MATEMATICIENII

Cum calculează Statele Unite și cum calculează Anglia datoriile de război. — Unchiul Sam: 2×2—5; John Bull: 2×2—3.

(—Gurin Meschino, Millano)

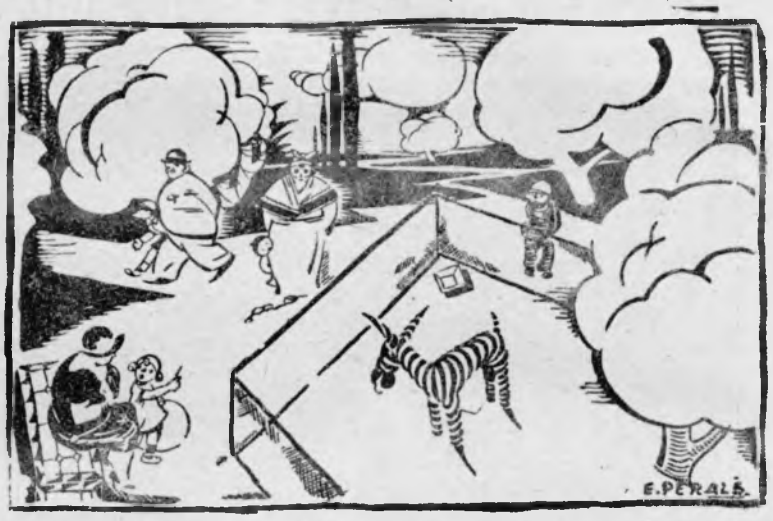

LA GRĂDINA ZOOLOGICĂ

„Mamă, spune, calul ăla e alb cu vărgi negre sau e negru cu vărgi albe?"

(—Buen Humor, Madrid)

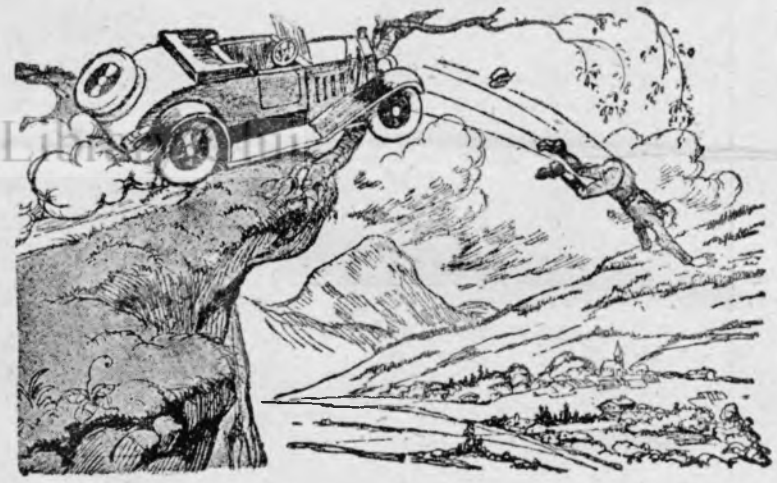

CONCURS DE COASTĂ PE DEALUL FELEACULUI

Concurentul la cupa de aur!

RAZIE OFICIALĂ LA ARCOS.

Spărgătorul: **„Nu te căsni de pomană; îți împrumutăm noi chei".**

(—Notenkraker, Amsterdam)

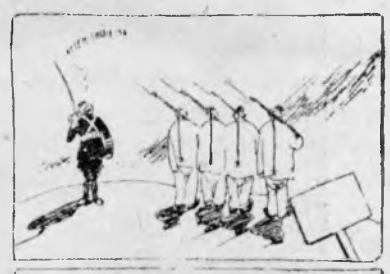

DEMASCAREA!

La stânga 'mpre- jur!!...

(—Cleveland Plain Dealer)

Jazz Band adevărat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROGRESUL ŞI REACŢIUNEA

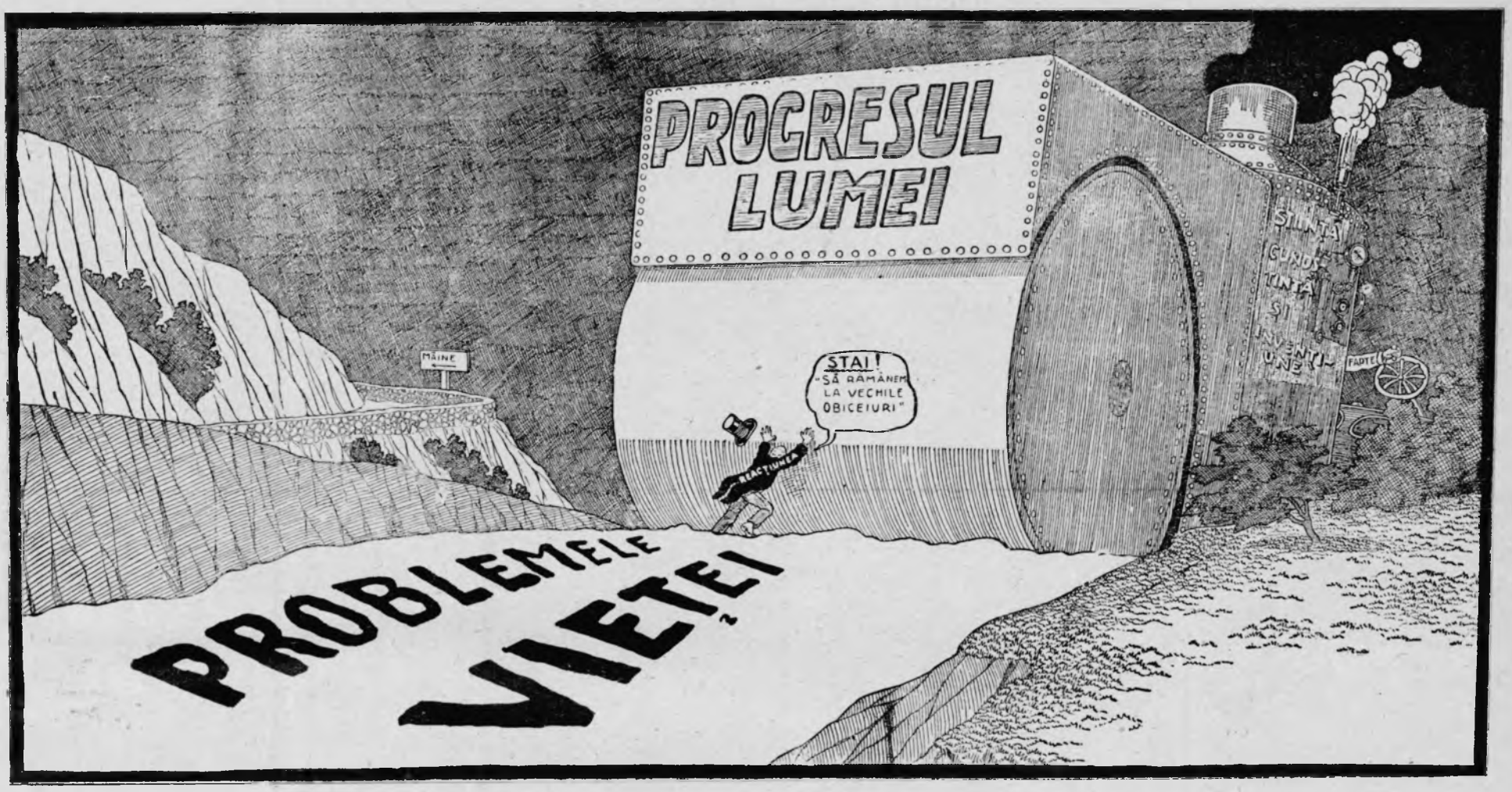

Ştiinţa, invenţiile şi îndrăsneala intelectuală, marile forţe conducătoare ale omenirei, soluţionează încet, dar sigur, problemele vieţei omeneşti.

Ignoranţa şi superstiţia spun: „Aşteaptă încă. Nu uita zilele frumoase de odinioară."

Dar motorul progresului se mişcă mereu, înaintând dela întunericul timpurilor trecute înspre lumina de astăzi, înspre lumina şi mai mare de mâine, netezind mereu calea pe care oamenii trebue s'o parcurgă.

AVARUL îşi numără aurul, amintindu-şi mereu câte sforţări a trebuit să facă spre a-l putea strânge. Şi astfel socotind şi amintindu-şi, el găseşte în aceasta o plăcere.

Comoara rasei omeneşti este PROGRESUL, dificultăţile învinse şi superstiţiile nimicite; şi întocmai după cum avarul îşi numără aurul, tot astfel fiecare fiinţă omenească poate număra şi se poate bucura de perfecţiunile progresive ale rasei din care face parte. Este bine să privim la trecut, căci într'însul găsim un isvor de entuziasm pentru activitatea viitoare. Vedem astfel greutăţile învinse de alţii, ne dăm seama cu cât mai uşoară este atribuţia noastră, cu cât mai multă libertate, adevăr şi educaţiune posedăm noi, şi într'aceasta găsim curajul necesar spre a parcurge şi noi partea noastră de drum.

* * *

Aur, cecuri, acţiuni, documente, iată tezaurul AVARULUI. Dar bogăţiile neamului omenesc sunt fără număr în feluritnea lor. Invenţii folositoare, legi bune, şcoli publice, idei noui, cari înlocuesc vechile prejudecăţi, cunoştinţe ştiinţifice, lefuri mai bune, cari înseamnă mai mult timp liber; comfort mai mare, deci mai multă gândire.

Fiecare pas al civilizaţiei ne apropie mai mult de fericirea omenească, singurul lucru de valoare, născut din libertate fizică, libertate trupească, libertate de gândire.

Altădată, 90 la sută dintre oameni erau sclavi cari aveau un posesor, un stăpân, sau sclavi, legaţi de pământ, numiţi iobagi. Un mare filozof grec a spus că fără sclavi nu poate fi civilizaţie. El avea dreptate pentru timpul său.

Fără sclăvia multora nu putea exista odihnă pentru cei puţini, iar fără odihnă, oamenii nu pot gândi. Individul sau naţiunea trebue să fie în siguranţă, liber a-şi folosi mintea spre a putea face lucru bun. Veţi găsi civilizaţia începând la gurile marilor fluvii, în Egipt la gura Nilului, în Mesopotamia, în marea deltă formată de râurile Tigru şi Eufrat.

Civilizaţia începu în acele locuri, întocmai ca şi aiurea pe acest pământ, pentrucă acolo oamenii erau siguri că vor avea destul de mâncat. Apele din fiecare an, depozitând mol bogat şi fertil, au făcut ca oamenii puternici să fie siguri de sine înşişi.

Aceia a căror inteligenţă superioară îi împuternicia să domine ţara, trăiau din munca grea a sclavilor. Ei aveau timp de cândit, spre a-şi clădi monumentele, piramidele, spre a-şi scrie legile şi a începe ceace noi numim civilizaţie.

* * *

Oamenii au pus capăt sclăviei — nici un om nu mai e stăpân pe viaţa şi trupul unui altuia, afară doar de regiunile cele mai sălbatice.

Dar există multe alte domenii în care omul n'a ajuns încă la un progres atât de definitiv.

Fără îndoială omenirea înaintează în toate privinţele; dar ar înainta şi mai iute dacă nu s'ar opune superstiţia, teama, lenea şi ignoranţa. Reacţiunea e tendinţa de-a se opune progresului; reacţiunea nu vrea schimbări, ea doreşte revenirea la vechile obiceiuri. Reacţionarii sunt tradiţionalişti: lor nu le place progresul, mersul înainte, lor li-e frică de tot ce-i nou... Zadarnic se opun dânşii progresului. Aceasta rezalvind problemele vieţei nici nu ţine seama de dânşii, ci trece peste ei, în mersul său isbânditor.

Pe rând se înving toate pornirile rele, se nivelează toate asperităţile, se îndreaptă lucrurile care nu sunt potrivite.

* * *

Oamenii au învins canibalismul, care altădată era răspândit pe tot pământul şi a rămas azi doar la neamurile cu totul lenepe.

Savanţii vă vor spune că în epocele primitive canibalismul era necesar, pentrucă acei cari nu-l practicau nu aveau hrană pentru copii în timpul iernei, sau în perioadele de foamete; deaceea triburile acestea au pierit.

Cunoştinţa de agricultură şi creşterea animalelor domestice au pus capăt canibalismului. Orice progres vine prin ştiinţă.

* * *

De demult, la începutul erei creştine, tatăl avea putere de moarte şi viaţă asupra copiilor săi şi-şi putea ucide servitorul. Obiceiul acesta a dispărut.

Totuş guvernele dau pilde rele prin condamnările la moarte; după ce spune criminalilor ignoranţi şi brutali că nu trebue să omoare, guvernul însăşi dă pildă de ucidere.

* * *

Altădată şi femeile erau sclave, jucării pentru oamenii bogaţi şi nenorocite şi muncite pentru cei săraci. Regele Solomon putea avea o mie de femei, rămânând totuş om respectabil, lucru care nu s'ar mai putea întâmpla acum.

Tot astfel femeile nu aveau nici un fel de autoritate asupra propriilor lor copii. Chiar şi astăzi, în multe ţări, tatăl dispune în chip absolut de copii, femea şi mama nu are nici un drept asupra creaturilor sale.

* * *

Progresul înaintează pe toate căile, motorul său e în mişcare şi nu există puteri care să-l poată opri. Acele „zile fericite" de odinioară cari cuprindeau sclăvia şi mizeria şi prostul tratament al femeilor şi copiilor, au dispărut. Am scăpat şi de epoca Puritană, când „convenienţa" cerea ca toţi oamenii să trăiască după voia lor, când Dumineca trebuia să fie o zi de supărare pentru copii şi de ipocrizie pentru adulţi. S'a terminat şi cu asta, deşi nu s'a terminat încă pretutindeni.

Din nenorocire, războiul mai există încă, omorând mai mulţi oameni decât altădată. Totuş există o diferenţă şi anume acea că lumea a început să-şi dea seama de nebunia că oricine ar fi învingătorul, războiul tot pierdere înseamnă. Franţa a câştigat războiul din urmă, şi Germania l'a pierdut. Totuş francezii se află într'o stare de veşincă surexcitare, de crize politice şi dezastre financiare.

Şi Anglia a „câştigat marele război." Totuş milioane de oameni umblă fără de lucru, grevele se repetă mereu, şi din pricina datoriilor grele, impozite mari apasă asupra poporului englez. Biruinţa nu le-a adus nici un beneficiu.

* * *

Mai presus de toate, Ignoranţa este pe cale să dispară din lumea civilizată. Dintre cele şaisprezece sute de milioane de oameni cari locuesc pe pământ, vreo mie de milioane nu ştiu de loc să scrie şi să citească, sau dacă ştiu, este atât de puţin, încât nu le poate fi de nici un folos.

Dar lumina a început să răsară. Maşinile de imprimat funcţionează pretutindeni, cărţile apar în milioane, iar ziarele în sute de milioane de exemplare. Ideile se răspândesc în lume, ca şi picăturile de apă de ploae. Puterea şcolilor publice creşte mereu, cu toate opoziţiile ce i se fac. Nici o ţară civilizată nu îngăduie ca copiii săi să fie lipsiţi de educaţie. Aceasta este Progresul.

Pe de altă parte, deşi este ilegal a nu hrăni creerul unui copil, nu există lege care să împiedice încă hrana proastă ce se dă trupului unui copil. Zeci de mii de copii merg la şcoală prost hrăniţi, cu creerul prea slab ca să poată lucra.

După cum în vremea de faţă ne este ruşine a lăsa un copil să crească fără educaţie, tot astfel va veni o vreme când nici o naţiune civilizată nu va îngădui unui copil să crească fără hrană şi îngrijire potrivită, inclusiv supravegherea medicală.

* * *

Oamenii la început aveau căruţe, acum avem maşini cari zboară. Am început cu plute şi corăbii cu vâsle şi acum avem vapoare uriaşe şi submarine.

La început ne foloseam de arcuri şi praştii, acum avem tunuri cari aruncă ghiulele de 70 de km., gaze asfixiante şi şrapnele. Cu timpul însă vom scăpa de aceste arme ucigaşe, întocmai cum am scăpat şi de praştiile otrăvite şi cum am distrus obiceiul de a otrăvi râurile spre a ne omorî unii pe alţii în ascuns. Lumea şi civilizaţia se îndreaptă sigur spre lumină.

Asta să ne fie consolarea.

Babeş-Bolyai Central University Library Cluj

BOALA VOEVODULUI LONE

(Din viaţa Pieilor Roşii)

de **Jack London**

CELE de mai jos mi-au fost povestite de doi bătrâni.

Eram în răcoarea unei zile nordice — la miezul nopţii — învăluiţi de fumul unui foc înăbuşit, care ne apăra de ţânţari. In toată clipa, cu o mişcare repede a mânei, striviam aceşti vampiri înaripaţi, cari înfruatând fumul, încercau se ne străpungă pielea.

La dreapta, deasupra noastră, la şase metri de colina care se pierdea în câmp. Yukonul îşi rostogolea apele leneşe. La stânga, pe coama verde a movilelor joase, soa-

Cel mai bătrân era voevodul Lone

rele adormit juca ultimile raze; nici în noaptea aceasta, nici în multe nopţi de acum înainte, nu avea să mai apună.

Bătrânii, cari stăteau lângă mine şi se apărau cu furie de ţânţari, erau şeful de trib Lone şi Mutsak, altă dată tovarăşi de luptă şi astăzi deţinători ramoliţi ai tradiţiei şi faptelor istorice ale tribului.

Erau ultimile vlăstare ale generaţiei lor, şi cei tineri, cari crescu-

Tatăl meu, Lutra

seră la hotarul unei lumi de minieri, nu le mai arătau nici cel mai mic respect.

Cine-şi mai bătea capul cu tradiţia, în această epocă, când se puteau evoca spiritele, din sticlele negre, pe care oamenii albi, plini de solicitudine, le îmbiau în schimbul câtorva ceasuri de sudoare, sau al unei piei îmblănite?

Kasaan era fiica surorei mele

Cine să se mai înfricoşeze de puterea obiceiurilor îngrozitoare şi de vraja fermecătorilor, atunci când, în fiecare zi, se putea auzi, în susul şi în josul Yukonului, vaporul, această minunăţie vie cum se frământa şi sufla fum pe nări: adevărat monstru care, disprețuind orice lege, respira foc?

Şi ce preţ mai avea prestigiul moştenit, când omu care, în zilele noastre, [illegible] m.

mare de lemne, sau ştia mai bine decât alţii să conducă un vapor cu roate prin labirintul de insule, devenia cel mai stimat între semenii săi?

Intr'adevăr, cei doi bătrâni, voevodul Lone şi Mutsak, pentru că duraseră prea mult, trăiau acum zile grele şi, în noua aşezare a lucrurilor, li-se tăgăduia orice onoare şi orice demnitate. Deaceea, cu tristeţe, aşteptau ei moartea, care să le aducă scăpare.

In ziua aceea însă, ei se simţiau atraşi de acel străin alb care, împreună cu dânşii, suferea chinul de foc al ţânţarilor şi era gata să asculte, cu o ureche binevoitoare, poveştile lor din vremurile trecute, dinaintea apariţiei vaporului.

— Şi astfel mi s'a ales o fată, zicea voevodul Lone

Căci tatăl meu, Kask-taka, zis Lutra, vedea cu ochi răi puţinul interes, pe care-l arătam femeilor. Tatăl meu era un bătrân şi şef al tribului. Eu rămâneam singurul supraveţuitor dintre băeţii lui şi acel în care ptuea nădăjdui să-şi vadă neamul perpetuându-se.

Dar află, omule alb, că eram foarte bolnav, că nici vânătoarea, nici pescuitul, nu mă atrăgeau, şi că stomacul meu nu mai putea mistui bucatele alese: cum aş fi putut atunci, să privesc femeile cu plăcere, să mă pregătesc pentru banchetul de nuntă, sau să doresc să ascult gungureala copiilor mici şi certurile lor?

— E adevărat, întrerupse Mutsak. Căci voevodul Lone nu fusese el acela care se sbătuse în strânsoarea unui urs uriaş care îi jupuise capul în aşa chip, încât sângele îi dăduse din urechi? — Voevodul Lone clătină din cap:

— Mutsak spune adevărat! In urmă rana mea se tămădui, dar totuş suferiam de dureri de cap. Deşi cărnurile se cicatrizaseră şi durerea dispăruse, răul mai era înăuntru. Când umblam, picioarele tremurau sub mine şi, dacă priveam la lumină, ochii mi-se umpleau de lacrimi. Când îi deschideam, lumea dinafară se clătina în faţa lor şi tot ce văzusem se învârtia în capul meu. Simţiam deasupra ochilor, o suferinţă adâncă, ca şi când o greutate mare mă apăsa, sau ca şi când un cerc de oţel îmi strângea fruntea. Vorbiam domol şi îmi trebuia multă vreme până să găsesc cuvântul de nevoie. Dacă mă grăbiam, tot soiul de vorbe veniau pe vârful limbii mele şi spuneam prostii. Eram foarte bolnav, şi când tatăl meu, Lutra, aduse în faţa mea pe Kasaan . . .

— Care era tânără, puternică şi fiica sorei mele, întrerupse iarăş Mutsak. Kasaan avea şolduri largi, care promiteau copii mulţi, coapse bine făcute şi piciorul uşor. Ea pregătia mocasinurile, mai bine decât oricare altă fată din trib şi firul, pe care-l ţesea, era cel mai tare. Ochii ei surâdeau fără încetare şi zimbetul nu părăsia buzele sale; avea o fire blândă şi nu uita că bărbaţii hotărîse legea, de care trebue să asculte orice femeie.

— . . . După cum spun, eram într'o stare rea de tot, continuă voevodul Lone. Şi când tatăl meu Lutra, mi-a adus înainte pe Kasaan, i-am răspuns: „pregăteşte mai degrabă înmormântarea mea, decât nunta."

La acestea faţa tatălui meu se întunecă de mânie şi el strigă:

— O să ţi-se facă pe plac; deşi eşti încă viu, pregăteşte-te să mori, căci nu mai vedem în tine decât un cadavru . . ."

— Felul acesta de a proceda nu intră în moravurile noastre, întrerupse cu vioiciune Mutsak. Află, omule alb, că dinpotrivă festivităţile care se făcură pentru voevodul Lone, de obiceiu, nu se fac decât morţilor. Dar Lutra era foarte mâniat.

— . . . Tocmai astfel, reluă voevodul Loen. Tatăl meu, Lutra, vorbia puţin dar lucra repede. Porunci deci oamenilor săi din trib să se adune în faţa cortului, unde zăceam. Când toţi sosiră, îi puse să plângă moartea fiului său. In faţa cortului ei psalmodiară melopeea lugubră:

„O-o-o-o-o-o-o-a-ha-haa-ha-a-ich-klu-ich-klu-kuk."

Mutsak îl imită atât de bine, încât fiori îmi trecură prin spate.

Voevodul Lone continuă: la porunca tatălui meu, Okiakuta, mama mea, care se găsia înăuntrul cortului, începu să-şi mânjească faţa cu seu, să-şi presare pe cap cenuşă şi să mă plângă, ca şi când aşi fi fost mort cu adevărat. Făcea o gălăgie mare, îşi lovia pieptul cu putere şi-şi smulgea părul. Huniak sora mea şi Seenatah, sora mamei mele, se întovărăşiră cu dânsa şi sgomotul lor asurzitor îmi produse o durere de cap, aşa că mi-se păru într'adevăr, că ultimul meu ceas sunase.

Cei mai în vârstă din trib se adunară în jurul culcuşului meu şi discutară asupra călătoriei, pe care trebuia să o întreprindă sufletul meu. Unul vorbia de păduri dese, fără sfârşit, unde spiritele, rătăcite, umblau de colo plângând: soarta lor putea să fie a mea, pentru veşnicie.

Un altul credea că-mi sunt sorocite fluviuri uriaşe, în care alunecă ape repezi şi rădătoare, în

Satul a stat de veghe toată noaptea

mijlocul cărora geniile răului scot ţipete ascuţite, ridică braţe fără formă, ca să prindă pe călători de păr, şi să-i atragă în fundul apelor.

Toţi proclamară împreună că trebuia să mi-se dea o lotcă spre a putea trece aceste ape înspăimântătoare.

Un al treilea descrise furtuni pe care nici un muritor nu le văzuse încă. Stelele plouau din cer, pământul crăpa în numeroase locuri, lăsând pretutindeni prăpăstii imense, unde veniau să se arunce fluviile, dacă nu dădeau afară pe marginî.

Lăncile sburară deasupra capului meu.

Intre acestea oamenii se aşezaseră lângă mine, ridicară braţele, ameţindu-mă cu tânguielile lor; cei cari rămăseseră afară îi auziră şi începură să se vaite şi mai tare. In gând mă consideram tot atât de mort, pe cât puteau să-şi închipuie dânşii că sunt; nu ştiam clipa şi nici împrejurările, dar aveam conştiinţă deplină că încetasem de a trăi.

Okiakuta, mama mea, puse, alături de mine, haina mea, din piele de veveriţă, acea din piele de crocodil, mantaua mea impermiabilă, din maţe de focă, apărătoare de ploaie, pentru ca să apere sufletul fiului ei, împotriva frigului şi a umezelii, în timpul călătoriei sale lungi. Fiind că se mai vorbia încă şi de un munte stâncos, plin de spini, se duse să-mi caute cele mai bune opinci, spre a face călătoria mea mai uşoară. Când cei bătrâni arătară fiarele, pe care trebuia să le ucid, cei mai tineri puseră, aproape de mine, arcul cel mai tare, săgeţile cele mai drepte, praştia, lancea şi cuţitul meu de vânătoare.

Şi tânăra fată, Kasaan, se furişă şi ea, foarte liniştită şi timidă, şi puse alături de mine un săculeţ, care să-mi folosească în rătăcirile mele. Ştiam că el conţine cremenea, oţelul şi iasca uscată, spre a aprinde focul, de care ar avea nevoie sufletul meu. Se aleseră apoi păturile, care să mă învelească şi sclavii, cari trebuiau sugrumaţi, pentru ca sufletele lor să ţină tovărăşie celui al meu. Erau şapte, căci tatăl meu era bogat şi puternic, şi se cuvenia ca eu, fiul său, să am o înmormântare frumoasă. Prinseseram aceşti sclavi în timpul unei lupte împotriva mokumucilor, cari trăesc în josul Yukonului. A doua zi Skolka şamanul,[1]) trebuia să-i ucidă, unul după altul şi sufletele lor trebuiau să plece, împreună cu al meu, ca să cerceteze Necunoscutul. Intre alte însărcinări aceştia aveau să ducă lotca mea până la malurile fluviului, cu unde repezi şi trădătoare, şi deoarece, desigur, nu va fi loc şi pentru ei, imediat ce-şi vor fi indeplinit însărcinarea, nu vor merge mai departe, ci vor rămânea în pădurea neagră şi deasă, ca să urle pe vecie.

Pe când priviam hainele mele, frumoase şi moi, şi mă gândeam la cei şapte sclavi, cari vor fi omoriţi, eram mândru de funerariile, care se pregătiau pentru mine, căci mă ştiam invidiat de mulţi oameni.

In acest timp, tatăl meu, Lutra, şedea tăcut şi întunecat. Toată ziua aceasta şi toată noaptea următoare, oamenii nu încetară cântecile funebre şi bătură toba în onoarea mea, aşa încât mi-se păru că voiu muri de o mie de ori.

Dimineaţa, tatăl meu se ridică şi cuvântă mulţimei:

Dânsul zise că „toată viaţa a fost războinic, deoace nimeni nu-i tăgăduia. Oamenii, din tribul său, ştiau deasemenea, că era mai glorios de a muri în bătălie, decât pe blănuri moi, la marginea focului. Şi deoarece, în orice fel, tot trebuia să mor, era mai bine să mă lupt, cu duşmanii noştri, Mukumucii, şi să fiu omorît de dânşii. In acest fel voiu merita onorurile şi demnitatea de şef, în cel din urmă locaş al morţilor, şi virtuţile mele se vor revărsa asupra părintelui meu, Lutra."

Dădu deci porunci ca o trupă să fie pusă pe piciorul de războiu şi să coboare fluviul. De îndată ce vom fi întâlnit duşmanii, trebuia, singur, să ies din rânduri, să mă prefac că lupt şi să alerg astfel înaintea unei morţi sigure.

* * *

— Nu, nu-i adevărat, omule alb, strigă Mutsak, care nu putea să se mai stăpânească. Află că Skolka, preotul, în noaptea aceea, a sfătuit, vreme lungă, cu Lutra şi numai la îndemnul celui dintâi, voevodul Lone a fost trimis la moarte. Lutra îmbătrânise, voevodul Lone rămânea ultimul său fecior şi Skolka făcea planul să domnească în locul lui. Dupăce oamenii o zi şi o noapte au răguşit zădarnic, spre a se încredinţa că voevodul Lone nu mai era în viaţă, Skolka văzu cu groază, că s'ar putea foarte bine, ca acela să nu moară deloc. De fapt Skolka, el singur, glorificând, prin vorbe frumoase, onoarea şi faptele mari, a vorbit prin gura Lutrei.

— E foarte adevărat, reluă povestirea voevodul Lone. Ştiam precis că pe dedesubt lucra Şamanul, dar boala mă chinuia în aşa fel, că nu puteam nici să mă supăr şi nu aveam nici puterea să mă revolt. Rămâneam indiferent şi nu mă gândiam decât să mor, spre a fi însfârşit scăpat de toată comedia aceasta.

Aşa încât, omule alb, trupa cea micâ fu gata de luptă. Nu făcea parte dintr'însa nici unul dintre războinicii încercaţi, nici cei bătrâni, şireţi şi înţeleşi — de abia o sută de tineri, cari, ca să zicem astfel, nu ştiau nimic din ale războiului.

Tot satul de pe marginea fluviului, se adună ca să asiste la plecarea noastră. Ne-am îndepărtat, în mijlocul imnelor, care celebrau vitejia mea. Tu însuţi, o, om alb, n'ai saluta cu entuziasm un flăcău, plecând la războiu, chiar atunci când ai şti că merge la o moarte sigură?

Toată această tinereţe înainte deci — împreună cu Mutsak aci de faţă, pe atunci şi el tânăr şi neexperimentat. Dupuă porunca tatălui meu lotca mea fu legată cu curele, deoparte şi de alta, de cea a lui Mutsak şi a lui Kamakuk, pentru ca să nu irosesc forţele mele, vâslind şi spre a mi-se îngădui, cu toată boala mea, în actul ultim, o mutră convenabilă. Iată cum coborîrăm fluviul.

Sub loviturile repezi de lopată, apa era numai spumă

* * *

Nu te voiu plictisi cu amănuntele călătoriei, care fu scurtă. La o mică

Suliţa îi străbătu trupul deasupra şoldurilor

distanţă deasupra satului Mukumucilor, zăriram doi dintre războinicii lor, în lotce, cari, imediat ce ne văzură, o luară la fugă. In acest moment, oamenii mei, urmând poruncii date de tatăl meu, desfăcură barca

Scoase un strigăt puternic de luptă

mea şi mă lăsară, sigur, să cobor mai departe curentul apei. Ei trebuiau să stea în apropiere, spre a aprecia atitudinea mea, în faţa morţei şi a o raporta apoi, la înapoiere, tribului. Tatăl meu, Lutra, şi şamanul Skolka, dăduse ordin formal să procedeze astfel şi îi ameninţase cu o pedeapsă groaznică, dacă ar face altminteri.

[1]) Marele Prest al Indienilor din America.

Am început a vâsli şi le-am strigat tot dispreţul meu în faţă, celor cari fugiau. Insultele mele i făcură să întoarcă capul, cu mânie, şi atunci văzură că tinerii, cari mă întovărăşiau, rămâneau în urmă, pe când, singur, înaintam către ei. Intre acestea cei doi războinici luaseră o distanţă, la care se credeau în siguranţă, îndepărtară puţin lotcele lor, una de alta, şi aşteptară, fiecare în locul său, ca să trec printre ei. Am şi sosit într'adevăr, cu lancea în mână însă şi cântând imnul războinic al tribului meu. Fiecare voi să-mi trimită o lovitură de lance, dar plecându-mă, lăncile şuierară deasupra capului meu, fără a-mi face vre-un rău. Când ridicai — eram trei acum cari ne măsurăm în mod loial — am atacat pe cel care era în dreapta mea. Vârful armei mele se implântă adânc, în gâtul său, şi acesta se rostogoli în apă.

Mirarea mea era mare, căci văzui că am omorît un om. M'am întors apoi către cel din stânga şi, cu lovituri mari de lopată, mă pregătiam să înfrunt moartea. A doua lance a duşmanului meu — cea din urmă — nu făcu decât să sgârie carnea umărului meu. Atunci am atacat. Nu l'am doborît, dar am implântat vârful ascuţit în piept şi — cu ambele mâini — încercam să-l străpung. In acest timp, pe când apăsam din toate puterile, el mă lovi în cap, de două ori una după alta, cu latul lopeţei lui.

Oţelul armei mele îi străbătea spatele, pe o lungime mare, şi el continua să mă lovească. Deodată mă simţii orbit, ca de un fulger şi mi se păru că ceva s'a rupt, în capul meu, cu un sgomot sec, tocmai astfel, un sgomot sec. Uşurat de greutatea, care de multă vreme mă apăsa deasupra ochilor, aveam impresia că cercul, care îmi strângea fruntea, se rupsese. O fericire fără seamăn mă cuprinse şi inima îmi tresăltă de veselie. Mă gândiam: e moartea! Dacă e astfel, e foarte blândă. Văzând apoi cele două lotce goale, înţelesei că ultima mea clipă nu sunase încă; că dimpotrivă înviam. Loviturile, pe care omul le lăsase să cadă, ca ploaia, pe capul meu, făcuseră această minune. Eram conştient de omorurile pe care le făptuisem şi gustul sângelui îmi redădea puteri, am implântat vâsla în sânul Yuconului şi am împins lotca, cu toată iuţeala, către satul Mukumucilor.

Tinerii dinapoia mea, scoaseră strigăte de mirare. Priviam deasupra umărului şi vedeam apa, în spume albe, sub loviturile lor de lopeţi.

* * *

— Da, era albă, spuma, sub loviturile noastre de lopeţi, zise Mutsak. Căci ne amintiam de poruncile Lutrei şi ale lui Skolka, şi nu voiam să pierdem din ochi pe voevodul Lone, spre a vedea cum se va comforta, în faţa morţei. Un mukumuk tânăr, care se ducea să cerceteze o plasă de simni, se opri spre a privi pe voevodul Lone, care se năpustia asupra lui, cu o sută de oameni în urma sa. Tânărul fugi, în lotca sa, deadreptul către sat, spre a da alarma alor săi, aşa ca aceştia să se pregătiască. Dar voevodul Lone îl urmări, cu toată iuţeala, şi noi am fost nevoiţi să îndoim viteza.

Când am ajuns în dreptul satului şi când voevodul Lone a văzut că tânărul, dintr'o săritură, e pe ţărm, tocmai în acest moment s'a ridicat în lotcă şi i-a înfipt lancea în trup. Lancea a trecut pe deasupra şoldurilor şi victima se întinse cu faţa la pământ.

Intru acestea voevodul Lone sări pe mal, cu ghioaga în mână, scoase un strigăt de războiu şi se avântă ca o săgeată în sat. Cel dintâi om pe care îl întâlni fu Itwilie, voevodul Mukumucilor. Voevodul Lone îi trânti în cap o lovitură de măciucă şi îl doborî mort, ţeapăn.

Fiindu-ne teamă că nu vom putea fi martori ai morţei sale, noi, ceilalţi o sută de tineri, sărirăm pe ţărm şi urmarăm paşii lui Lone. Mukumucii nu înţeleseră nimic din tactica noastră şi credeau că şi noi am venit spre a lupta; întinseră arcurile şi aruncară săgeţile şuierătoare printre noi. Atunci uitarăm care ne este misiunea şi i-am atacat cu lăncile şi ghioagele; şi deoarece căderam asupra lor pe negândite, a fost un adevărat măcel.

Cu propriile-mi mâini am sugrumat pe şaman spuse, voevodul Lone, ale cărui amintiri, din această zi îndepărtată, însufleţiau faţa sbârcită. L'am omorît cu mâinile mele — şi era un şaman mai mare decât Skolka al nostru. De fiece dată, când mă măsuram cu un duşman, îmi spuneam: iată moartea; de fiecare dată îl omorîm şi moartea mea întârzia să vie. Mi-se părea că suflul vieţii nu voia să părăsească nările mele şi că nu puteam să mor.

* * *

Mutsak continuă:

— Am urmat pe voevodul Lone dealungul satului şi ne-am înapoiat cu dânsul. Il urmăriam ca o haită de lupi, ici şi colo, pretutindeni, până când n'au mai rămas Mukumuci de răpus.

Am adunat apoi o sută de sclavi bărbaţi, un număr îndoit de femei şi o mulţime de copii, în urmă am dat foc caselor şi colibelor şi am plecat. Iată cum se sfârşiră mukumicii.

— Da, iată cum sfârşiră, repetă voevodul Lone, cu însufleţire. Când am revenit în satul nostru, oamenii din trib rămaseră uimiţi văzându-ne încărcaţi de bogăţii şi înconjuraţi de atâţia sclavi, dar se mirară şi mai mult regăsindu-mă viu.

Iar tatăl meu, Lutra, tremura de bucurie, aflând faptele mele. Căci era om bătrân, iar eu rămâneam ultimul său urmaş. Toţi războinicii încercaţi, la fel cu învăţaţii şireţi, se apropiară, şi îndată tribul întreg fu adunat în jurul meu.

Atunci mă ridicai şi cu o voce tunătoare, poruncii şamanului să se apropie . . .

— Da, omule alb, cu o voce de tunet, întări Mutsak, care îi făcu pe toţi să tremure de teamă . . .

— Şi când Skolka fu în faţa mea, continuă voevodul Lone îi strigai că „n'aveam deloc poftă să mor. Am adăugat că era rău să înşele astfel spiritele rele, care aşteaptă din groapa de mormânt. Şi că am socotit de bine să trimit sufletul lui să rătăcească dânsul, în locul celui al meu în pădurile dese şi fără sfârşit unde fără îndoială aveau să urle pe vecie." Şi l-am sugrumat pe loc, în faţa tribului întreg. Repet, eu voevodul Lone, am omorît pe Skolka, cu proprile-mi mâini, în faţa tuturor. Şi când am auzit murmure ridicându-se în jur, am strigat din toate puterile:

Fiindcă tatăl meu Lutra, îmbătrâneşte şi fiindcă Skolka, şamanul, nu mai există, mă proclam voevod şi şaman totodată şi în această calitate, voiu domni de acum înainte asupra voastră, voi oameni ai tribului meu. Şi dacă printre voi se găseşte unul care îndrăsneşte să gândească altfel, s'o spună aci în faţa mea!

Am aşteptat, dar nimeni n'a vorbit. Atunci adăogai încă:

Am simţit gustul sângelui. Să mi se aducă acum carne, căci mi-e foame. Deschideţi coteţele, rupeţi plăşile de peşti şi pregătiţi o masă îmbelşugată. Veselia să domnească printre noi. S'a isprăvit cu cântecile funebre! Să se sărbătorească nunta mea!

Şi în sfârşit, să se aducă tânăra Kasaan, aceea care va deveni mama copiilor voevodului Lone.

Auzind aceste cuvinte, şi pentru că era de tot bătrân, tatăl meu, Lutra, începu să plângă ca o muiere, şi-mi înconjură genunchii cu braţele sale.

Din aceea zi, am fost totodată voevodul şi şamanul tribului meu. Eram copleşit de onoruri, şi toţi oamenii se plecau înaintea voinţei mele . . .

— Până la sosirea vaporului, corectă Mutsak.

— Vai, adevărat, afirmă voevodul Lone, până la sosirea vaporului.

Jack London.

Eclipsa de Soare care va fi la 29 Iunie

ANUL acesta, la 29 Iunie, se va putea observa o eclipsă totală de soare.

Eclipsele de soare sunt fenomene de tot interesante, pentru cei care se ocupă cu studiul cerului şi al stelelor (astronomii).

Eclipsa se va observa mai bine în Anglia, Scandinavia, şi Siberia. Ea va începe dinspre Vest şi se va termina în Estul Asiei.

Partea cea mai interesantă, în aceste eclipse de soare, este un fenomen — de altfel greu de observat — care constă în lungirea conului de umbră dela apus, unde începe eclipsa, până la răsărit, când, după ce a atins apogeul, se termină.

Acest fenomen se poate observa bine numai dela înălţimi mari, şi aşa se face că la 24 Ianuarie 1925, când s'a produs o altă eclipsă, deşi au fost foarte mulţi cei care au aşteptat fenomenul, nimeni n'a putut fi studiat.

Eclipsa totală, din luna viitoare, va fi vizibilă, începând dela Cardigan Bay, în partea de vest a insulelor Wales (Anglia), peste Carnaravon, spre Liverpool şi Southport, pe la partea de nord a ţinutului Lancashire, Yorkshire şi Durham spre Seaham Harbor, iar de aci pe Marea Nordică şi sudul Norvegiei în Rusia şi Siberia, pe o lăţime de 50 de km. Centrul eclipsei totale va fi ţinutul dela Southport, în Marea Irlandei, până la Hartlepool, la gura râului Tees din Marea-Nordică, în total circa 180 de km. In acest loc întunericul va fi complect, luna trecând prin faţa soarelui şi umbre făcută de ea dintâi căzând perpendicular pe pământ. Durata eclipsei totale în acest loc va fi de aproape 2 minute, adică iuţeala de trecere de aproape 130 de metri pe secundă.

Primul punct, de unde se va observa începutul eclipsei, va fi în Oceanul Atlantic, la vest de insulele Britanice. De aci umbra se va întinde pe coasta sudică a Irlandei, va trece în Anglia, şi apoi peste Marea-Nordică, în Norvegia. Mai departe eclipsa se va observa, mai puţin intens, într'o linie diagonală, pe o distanţă de 1600 kilometri peste Peninsula Scandinavică, până la Makur şi Berlevaag, pe coasta Norvegiei. Părăsind apoi uscatul, eclipsa trece în Oceanul Arctic, atinge coasta nordică a Nouci-Zemlia, şi ţărmul de nord al Siberiei, spre Marea de Bering şi insulele Aleutine, trecând apoi în Oceanul Pacific.

Parţial, eclipsa se va vedea mai în toată Europa, în nordul Africei, în Arabia, în Azia centrală şi în Alaska.

Astronomii nu lasă să le scape

O gigantică erupţie a hydrogenului incandescent la 75 mii de kilometri dela suprafaţa soarelui. Fotografia de mai sus a fost luată de observatorul Yerkes.

In părţile Europei, de unde se va observa mai bine această eclipsă, asemenea fenomene nu s'au mai petrecut de mai bine de două veacuri. Ultima eclipsă totală de soare a fost văzută la Londra la 3 Mai, 1715 şi a fost studiată de unul dintre cei mai mari astronomi ai acelor timpuri. Sir Edmund Halley, al cărui nume a rămas celebru, prin studiul pe care l-a făcut asupra cometelor. Sir Halley a avut un rol important la nimicirea superstiţiilor din vremea sa, în ceeace priveşte fenomenele cereşti.

Cu prilejul eclipsei din 1715, s'au scris nenumărate broşuri, atât înainte cât şi după fenomen, şi printre altele vom aminti că una din ele purta următorul titlu sugestiv: **„Ziua cea întunecată, san perspectivele zilei de peire**

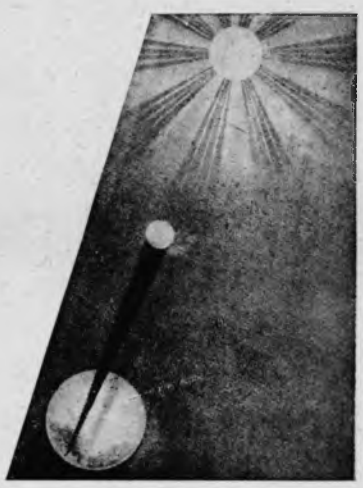

O diagramă care arată eclipsa totală a soarelui în momentul trecerii lunei între soare şi pământ.

care va fi la producerea eclipsei din 22 Aprilie (stil vechin) 1715." Se vede din acest titlu cu câtă groază aţseptau oamenii eclipsa.

Mult mai liniştită a asistat lumea la eclipsa întâmplata nouă ani mai târziu, la 22 Mai 1724, când după ce eclipsa din 1715 arătase omenirei că aceste fenomene nu au nici un fel de repercusiune asupra vieţii pământeşti eclipsele erau aşteptate ca spectacole interesante, de cea mai mare parte din public, şi ofereau savanţilor probleme importante de astronomie.

Dela 1724 şi până la 29 Iunie anul acesta, în Anglia nu s'a mai observat nici o eclipsă totală de soare şi ştiinţa actuală arată că, după aceasta, nu va mai fi alta până în anul 1999. De altminteri, nicăeri în Europa nu se va mai observa o altă eclipsă de soare, până la 19 Iunie 1936, când se va produce o eclipsă pentru părţile mărei Mediterane, Greciei şi sudul Rusiei.

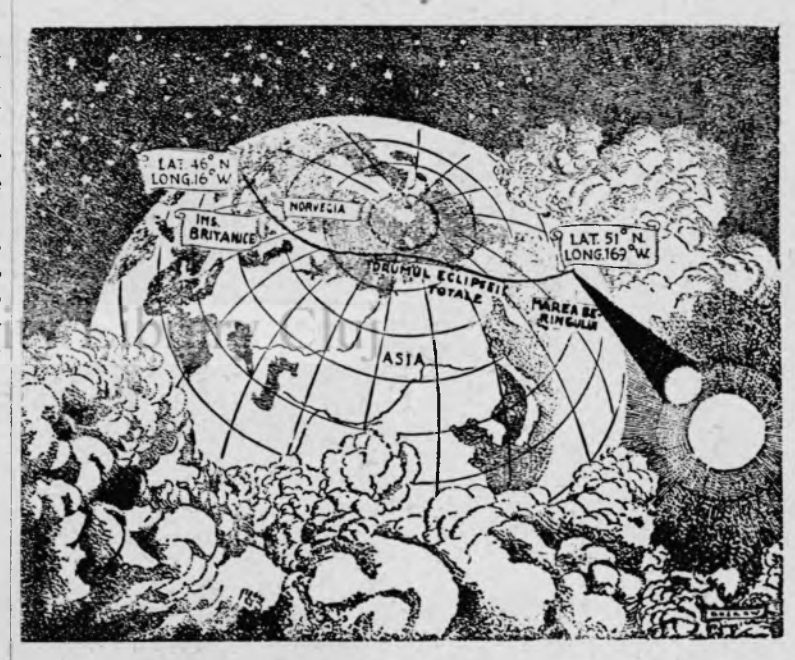

Drumul eclipsei e indicat de linia în negru. Eclipsa începe în Oceanul Atlantic, trecând prin Anglia, Norvegia, Oceanul Inghetat de Nord şi Siberia, până în Oceanul Pacific.

Se explică deci dece, de pe acum, numeroase expediţiuni astronomice din Anglia, Germania, Franţa şi Statele Unite, se pregătesc să plece în Norvegia şi în Suedia, unde eclipsa totală va [illegible] servată.

Dirijabilul „Los Angeles", care a ridicat pe observatorii eclipsei din 1925, la o altitudine de 1800 metri deasupra stratului norilor pentru a observa fenomenele eclipsei.

Pasărea care se doftoriceşte

Sburătura de alice, rău îndreptată, trecu prea jos: singure două alice de plumb rătăcite au atins sitarul în sbor, rupându-i o aripă.

Şi acum, pasărea rănită, speriată toată, sbătându-i-se inima în piept, aşteaptă, pitulată într'un desiş.

Câinii trecură la câţiva paşi de dânsa, dar n'o simţiră şi atunci vânătorii plecară.

Când liniştea deplină domni iară sitarul ieşi din ascunzişul său şi din câteva lovituri de aripă fu la marginea unui părâu, colorându-se aproape de un loc mocirlos unde se găsea o tină clisoasă de argilă.

Cu ciocul său cel ascuţit, sitarul luă puţin din acest pământ

moale şi-l întinse pe piciorul însângerat; smulse apoi din apropiere fire de iarbă şi rădăcini mici şi le potrivi în bandajul pe care-l făcea. Peste aceste fibre pasărea întinse iar tină, în straturi mai groase.

După un sfert de oră operaţia de **„fixaţie"** era gata. Litarul se opri din lucru şi stătu nemişcat aproape o oră, netezind doar uşor, din când în când pansamentul de humă pe care şi-l făcuse. Apoi îşi luă sborul şi se afundă în pădure . . ." Astfel povesteşte vânătorul American W. J. operaţia la care a asistat, de pe ţărmul opus al râului la o distanţă destul de mică pentruca nici o mişcare a pasărei să mai scape.

Această întâmplare spulberă legenda că viitorul ar fi o pasăre proastă. Desigur că dacă nu dovedeşte numai decât existenţa mai inteligentă, la păsări, este totuş un argument pentru acel **„instinct de al doilea ordin"** pe care [illegible]

Să ne îmbogăţim cunoştinţele

„Luminează-te şi vei fi."

Cine vrea să se deosebiască de animalele, care umblă căutând în jos şi sunt sclave ale pământului, cată să privească în jurul său, să pătrundă înţelesul minunat al firii şi adunând cunoştinţe să merite cu adevarat numele de „stăpân al naturii".

Pagina aceasta este scrisă pentruca cititorii când au răgaz sa se poată instrui.

La coborîtorii poporului Incas

In ţara ruinelor fermecătoare

E neîndoios că harta regiunilor necunoscute, din an în an devine tot mai mică. Cu ajutorul aviaţiei, e probabil că foarte curând nu vor mai exista, în afară poate de poli, locuri albe pe mapa-mond.

Deoarece e nevoie însă, tocmai spre a putea cunoaşte posibilităţile de aterisare, ca pe cât cu putinţă regiunile să fie în prealabil străbătute cu piciorul, d. Leguia, preşedintele Republicei Peru, din America de Sud, a însărcinat pe exploratorul englez Dyott să pătrundă cât mai adânc, în pădurile inextricabile care acopăr întregul ţinut al statului Peru, dintre munţii Cordilierii. Anzi şi localitatea Iquitos, punctul extrem până unde se poate naviga, în bazinul superior al Amazonului.

In aceste părţi, în vârful unui munte, aproape inaccesibil, se găseşte Machu-Picchu, cetatea legendară care a fost leagănul poporului Incas.

Această cetate — sfântă, pentru indigeni, — pe care cuceritorii spanioli ai Americei de Sud, au căutat-o zădarnic veacuri dearândul, a fost descoperită întâmplător de profesorul Hiram Biugham, dela universitatea din Yale. Cetatea era acoperită de o vegetaţie bogată şi a trebuit multă caznă spre a scoate la lumină palatele, întăriturile şi templele în mină, care formau vechiul oraş.

Numeroase alte oraşe, ale poporului de indieni, Incas, descoperite mai înainte, şi cuprinzând construcţii monumentale, tezaure, obiecte de artă, mărturisesc că în vremuri vechi, în mijlocul Americei de Sud, a existat o civilizaţie desvoltată şi că triburile de azi sunt urmaşii degeneraţi ai unui popor

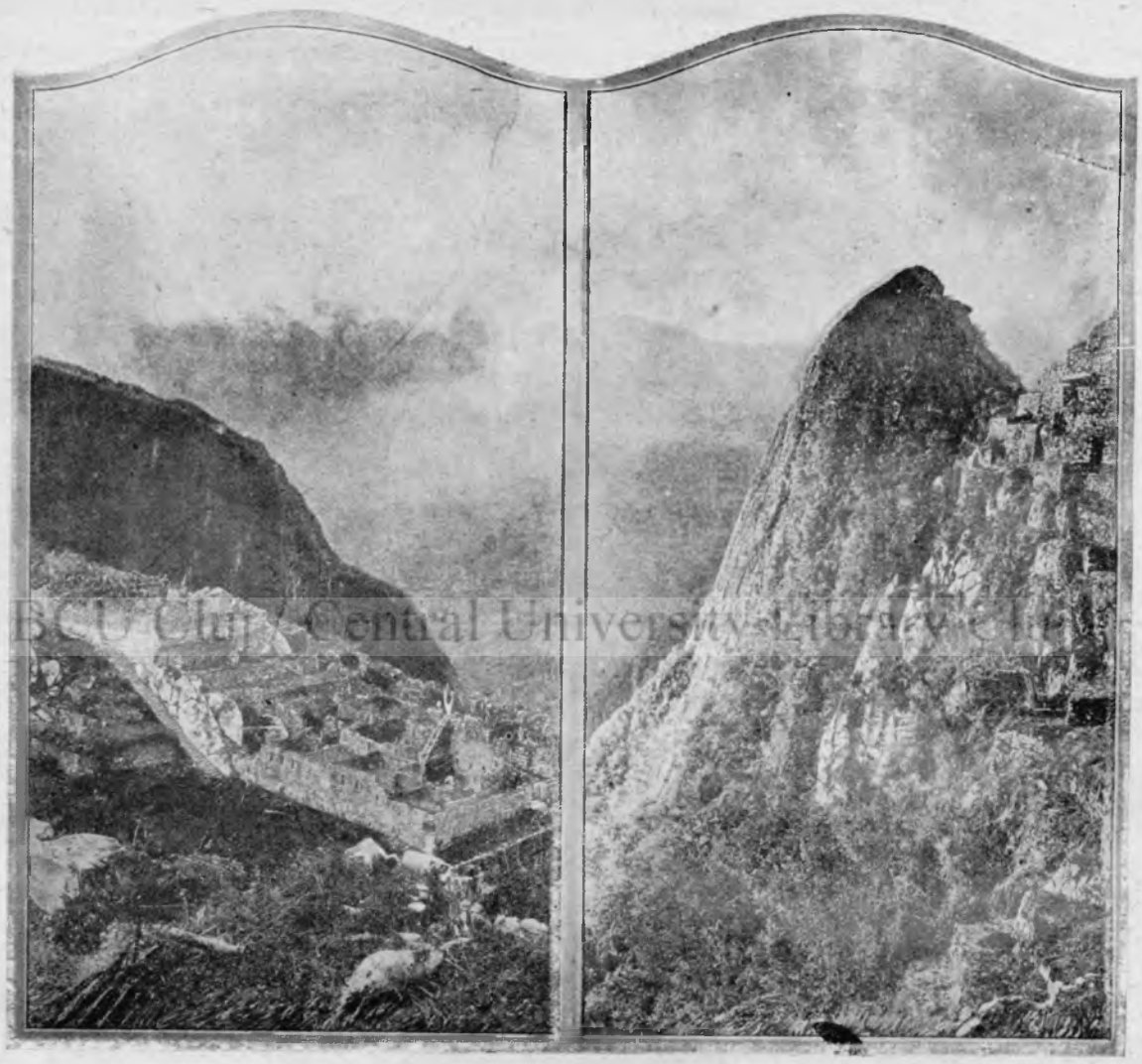

Oraşul Sfânt, Machu-Picchu, leagănul poporului Inca.

dinare cercetă ţărmurile sălbatice ale Maranonului, dela Iquitos până la Bellavista.

Notele de călătorie ale exploratorului englez sunt naraţiuni palpitante ale unor aventuri extraordinare: Din aceste povestiri vom spicui câteva:

PIAŢA PUBLICĂ A ORAŞULUI MACHU-PICCHU

In palatul care mărgineşte această piaţă se văd şi azi trei ferestre, cari au, la poporul băştinaş, o însemnătate simbolică: După tradiţia indiană, pe aci ieşiră (acu 20 se secole) cei trei fraţi, fondatorii dinastiei Inca spre a purcede la cucerirea Perului.

Cetatea e aproape inaccesibilă în vârful unui munte.

Dyott ducea cu dânsul, în afară de instrumentele necesare măsură- şi de lumină, amândouă de-o paloare neobişnuită.

Şi una şi cealaltă aveau ferbinţeli mari, dar decolorarea pielei apărea ca simptomul cel mai îngrijorător, dând de bănuit c'ar putea fi un caz de lepră.

Luând un prosop ud, şi ştergând trupul bolnavelor cu el, Dyott vede cu groază că pielea se ia jos. Dedesubt apare o a doua piele, aceasta cu totul neagră.

Dupăcum a aflat mai apoi, epiderma care se lua jos, era formată dintr'o pastă albă cu care un vră-

Conducătorul indienilor Muratos, care comunică exploratorului profeţia transmisă din veac în veac: „Când omul alb va sosi cu aripi, atunci vom pieri . . ."

jitor din ţinut ungea pe bolnavi spre a-i apăra de spirite rele.

Dupăce au fost curăţate bine de această pastă şi au luat câteva hapuri de chinină, cele două fete s'au însănătoşit.

Vindecarea lor a făcut atâta sgomot în satul sălbaticilor, că improvizatul medic, fără voie, fu obligat să trateze pe toţi bolnavii din ţinut.

O PREVESTIRE

Pe ţărmurile râului Pastaza indienii din neamul Muratos păstrează de veacuri o profeţie foarte curioasă; ei spun: **„Când omul alb va veni cu aripi, atunci noi vom pieri."**

Bieţi indieni! Desigur că sfârşitul lor e aproape, căci exploratorul Dyott era înaintaşul acelor albi cari vor veni cu aripi.

Desigur că Indienii Muratos de-ar fi ştiut că albul care-i cercetă venia să aleagă locurile pe care să aterisezе avioanele, albii cu aripi, n'ar fi fost prea prietenoşi cu călătorul nostru.

VÂRTEJUL DE APĂ

Drumul în susul Maranonului a fost calea cea mai grea a lui Dyott Puţini europeni au revenit în viaţă din acest ţinut acoperit de păduri virgine, cu frunziş atât de des că razele soarelui deabia îl poate străbate. Triburile sălbatice cari locuesc aceste locuri sunt de-a cruzime temută, iar fluviul, care e singura cale care îngăduie omului să pătrundă aci, curge şerpuind între ziduri stâncoase, atât de strânse uneori, încât apa îngustându-se, se preface în torent vijelios, formând, când albia se lărgeşte iar, vârtejuri ameţitoare.

Dela Barranca Dyott pleacă pe o barcă având cu sine 5 tovarăşi de drum. Când ajunge la Pongo de Manseriche au rămas patru. Şi deaci înainte rămâne cu un spaniol, care nu prea inspiră încredere şi doi Indieni.

Adesea, spre a evita vârtejurile apei, Dyott e nevoit să tragă barca depe mal, cu ajutorul indienilor, până după locul periculos.

Intr'o după amiază barca trecea din nou, dealungul unui asemenea vârtej.

Se părea că apa care curgea între vârtej şi ţărm era destul de latâ pentruca să se poată vâsli pe ea.

Deodată însă, din greşala unui indian, barca se depărtează de mal,

(Citiţi urmare în pag. 7)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

în vreme ce prăjina tovarăşului său se rupea. Barca e luată ca o coajă de ou, de curentul furios, învârtită în cercuri tot mai mici şi răsturnată.

Imi amintesc, scrie Dyott în amintirile sale, că am inspirat o ultimă înghiţitură de aer şi mi-am reţinut apoi răsuflarea un timp care mi se părea o veşnicie. După ce am fost aruncat la fund, deodată m'am simţit proectat la suprafaţă ca de mâna unui uriaş. Ştiam că sigura posibilitate de scăpare e să nu lupt împotriva furiei apei şi deaceea m'am ferit de a face vre-o mişcare. Astfel am fost trântit pe ţărmul stâncos, unde m'am agăţat cu disperare de un colţ pe care l-am apucat în sbor."

După câteva ceasuri Dyott şi-a regăsit şi tovarăşii cari au scăpat agăţându-se de barca răsturnată şi se răspândiseră apoi în pădure.

PĂRĂSIT ŞI PRIZONIER IN MÂINILE SĂLBATICILOR

In mijlocul ţinutului sălbatic, Dyott fu părăsit nu numai de indienii, cari se temeau de triburile inamice prin care aveau să treacă, dar şi de spaniolul Munoz, care se angajase să-l întovărăşiască. Rămas singur, orcare alt călător decât intrepidul Dyott, ar fi rămas năucit de desnădejde şi s'ar fi considerat pierdut.

Dar călătorul nostru era un Anglo-Saxon neînfricat.

Fără să întârzie cu tânguiri zădarnice, a ascuns sub un frunzar cele câteva lăzi care alcătuiau restul averei sale, şi luând cu sine o pătură uşoară şi o busolă s'a îndreptat din nou către fluviu.

A străbate pădurea virgină, chiar când eşti întovărăşit de indigeni, cari să-ţi croiască un drum, este fără îndoială un lucru greu. Dar a te aventura singur prin tufişul de nepătruns liane spinoase, de copaci căzuţi, de ferigi arborescente, păşind peste găuri mocirloase, pline de ţânţari şi serpi, înfruntând, odată cu venirea nopţii, fiarele plecate după pradă, aceasta e o sarcină eroică.

Dyott în timpul acestei călătorii, de unul singur, de câteva ori fu cât p'aci să piardă viaţa.

In a şasea zi de umblet, nişte indieni de prin acele locuri, îl găsiră.

Gata să-l omoare, se răsgândesc apoi, probabil înduioşaţi de starea lui, căci Dyott era flămând, slăbit de umblat şi bolnav, şi-l duc în tabăra lor. Când s'a însănătoşit, cu ajutorul celor cari îl luaseră prins, Dyott se duse de găsi lucrurile pe care le ascunse.

Numai în schimbul lor, putu călătorul să capete de-ale gurei. Altminteri ar fi trebuit să meargă la vânătoare ca şi cei din tribul unde se găsia.

Oamenii cari îl prinseseră erau indieni Aguarunas, cari sunt pescari şi vânători şi nu ştiu nici să crească vite nici să facă agricultură.

Cu cel mai mare sânge rece ei omoară pe bătrânii neputincioşi şi pe copiii cari se nasc slabi sau rău făcuţi. Deaceea ei sunt un neam de oameni foarte viguroşi şi stăpânirea lor s'ar putea întinde pe tot ţinutul, dacă n'ar fi luptele nesfârşite între diferitele triburi pentru răpirea femeilor.

Cu greu putu Dyott să plece din captivitatea indienilor Aguarunas, cari îl ţineau fiindcă le era de trebuinţă, vindecându-le boale, tămăduindu-le rănile, etc.

Numai după ce reuşi să le arate că şi el are acasă „femei" şi „copii" cari îl aşteaptă, aceştia se îndupleacă să-l lase să plece, alegându-se dintre ei câţiva cari să-l întovărăşiască până în apropierea Cordilierilor Anzi, unde după câteva zile găsi un fermier din ţinut, care vorbia spaniolește şi care-i dădu un asin aşa ca să se poată întoarce în ţinuturile civilizate la Bellavista.

Dyott se despărţi cu emoţie de „sălbaticii" cari se purtaseră atât de omeneşte cu dânsul.

Pasărea care se doftoriceşte

Acest instinct care îndeamnă un animal să îndepliniască anumite acţiuni, în cazuri neprevăzute, este de mare importanţă şi prilejul de a-l studia nu se prezintă totdeauna. Desigur că e interesant de ştiut ce face animalul rănit.

Oamenii de ştiinţă afirmă că în general animalele rănite nu ştiu să se îngrijească.

Se pare că fenomenul obişnuit ca un animal prins în cursă să-şi amputeze laba care e ţinută în capcană, e determinat mai mult de durerea fizică decât de raţionament, cu atât mai mult că tot sub stăpânirea durerei câinii bolnavi de meningoencefalită sau de myelită se mutilează singuri şi sunt împinşi la autofagie.

Animalele sălbatice ştiu însă să se îngrijască, în unele cazuri, mai bine decât cele domestice.

Tot Long raportează că un mosc, care căzut în cursă îşi rupse laba a fost omorît câteva zile în urmă. S'a observat că rana piciorului, care nu se cicatrizase încă, era acoperită cu o gumă vegetală asemănătoare răşinei.

Un alt vânător raportează că un castor a procedat la fel. Un urs rănit la picior şi-a tamponat rana cu argilă şi şi-a acoperit pielea ruptă cu tină groasă.

Se pare însă că dintre toate animalele sitarul ştie să se îngrijească mai bine. Un sitar într'o colivie îşi făcuse numeroase răni. Şi le-a pansat pe toate pe rând, cu pene de frunze şi pământ, anume pus.

Laba de sitar pe care o reproducem aparţine unei păsări, care rănită întâi a fost ucisă două zile mai târziu.

Se vede în fotografie că şi-a făcut pansamentul din ţărână şi milimetri dela extremitatea sa Tarso-metatarsul e rupt la 4 milimetri dela extremitatea sa inferioară şi partea superioară a osului a alunecat sub greutatea trupului, a rupt epiderma şi a ieşit în afară. Fractura e învelită cu un cheag de sânge. Bandajul făcut dintr'un amestec bine strâns de pene şi pământ nu înconjoară complet membrul. Partea dinafară nu e apărată: într'adevăr ciocul sitarului nu poate ajunge în acest loc.

Poate că aceste manifestări ale păsărilor, care nu vor să moară, vor hotărî pe câţiva dintre „sportsmenii" vânători, să depună armele. Căci ce poate fi mai emoţionant decât priveliştea sitarului vânat într'o zi de prinţul din Monaco, — biet ghemotoc de pene calde încă — sub al cărui înveliş de puf s'au găsit trei răni proaspete, acoperite bine cu pământ şi iarbă?

Nu i s'a acordat nici măcar favoarea iertării pe care o au condamnaţii la moarte, cari rezistă de trei ori pedepsei.

Rectificare

Pe pagina I-a, în revista noastră din Duminica trecută, am indicat în mod greşit dintr'o eroare de redactare, numele câştigătorilor la alergările de garduri pentru ofiţeri călări, care s'au ţinut pe hipodromul dela Jucul de jos în 22 Mai.

Facem cuvenita îndreptare:

Câştigătorul premiului al III-lea de 6000 lei n'a fost d. căpitan Iliescu, cum s'a publicat, ci d. locot. V. Mihăilescu, care a alergat pe calul său Zagreb.

Dealtminteri, toţi câţi cunosc pe d. locot. Mihăilescu, l-au recunoscut printre cei trei câştigători a căror fotografie am publicat-o, şi şi-au dat seama de involuntara noastră eroare.

Buletin Săptămânal

Nouri negri se ridică în Europa.

Dacă e adevărat că dela războiul încoace lumea e mereu frământată de neînţelegeri, „Liga Naţiunilor" şi experienţa marilor bărbaţi de stat formau oarecum chezăşie că orce încercare de-a turbura pacea va fi cu străşnicie reprimată. Oamenii puteau spera că încetul cu încetul pacea şi buna înţelegere va reveni în mod sincer între oameni, când...

In toată vremea dela războiu, până acum, neliniştea cea mai mare în Europa o provoca Rusia. Ţara aceasta nu s'a mulţumit că şi-a reformat organizaţia de stat la dânsa acasă, nenorocind poporul, ar dori să turbure lucrurile şi în gospodăria celorlalte state europene.

La Londra, guvernul englez a descoperit la sediul unei societăţi comerciale „societatea „Arcos", un număr mare de documente şi acte, care dovedesc că sub masca afacerilor comerciale, sovietele fac propagandă bolşevică şi spionaj, în ţările cu care au reluat relaţiunile şi unde sunt primiţi cu prietenie.

E firesc că naţiunea engleză când a văzut cum se răspunde la amiciţia ei s'a mâniat.

Sir Austen Chamberlain, ministrul afacerilor străine, a supus camerei engleze descoperirile făcute, a amintit rolul pe care Rusia sovietică îl are în tulburările din China unde uneltesc împotriva Marei Britanii şi a cerut camerei să se aprobe ruperea relaţiunlori cu Rusia.

Lloyd George, fostul prim ministrul englez a răspuns d-lui Chamberlain. Marele politician a admis guvernului din Londra că are drept să se plângă împotriva ruperei relaţiunilor.

„Nu instituirea comunismului în China, sau demiterea lui Krassin sau Zinoviev, prezintă primejdie pentru pacea Europei, — a spus Lloyd George, — ci politica reacţionară în statele din Europa. Naţionalismul exagerat al Italiei, al Ungariei, cel dela frontierele estice ale Germaniei şi al Spaniei este încurajat prin politica Angliei. Inţelepciunea şi ordinea sunt pe calea de restabilire în Rusia, iar în Anglia ele descresc".

Totuş camera engleză (camera comunelor) a aprobat cu 357 voturi contra 111, denunţarea acordului comericial şi ruperea relaţiilor diplomatice.

In urma acestora, în Rusia au fost mobilizate cinci contingente.

* * *

Cu prilejul împlinirii a cinci ani de regim fascist în Italia, d. Mussolini a pronunţat în camera italiană un mare discurs, în care arată cât de binefăcătoare pentru ţara sa a fost politica pe care a întemeiat-o. Din discursul rostit reiese clar că fascismul nu se poate separa de persoana d-lui Mussolini şi de Italia, că adică nu oricine şi oriunde ar putea introna metoda de guvernare dictatorială care a folosit atât de mult surorei noastre latine.

De aceea d. Mussolini a spus: „Trebue să-mi asum sarcina de a cârmui naţiunea italiană încă 10 sau 15 ani, căci urmaşul meu nu s'a născut încă".

Pentru fascism trebue un Mussolini.

* * *

In ţară, parlamentul, după ce legea amortizării şi alte câteva legi de mai puţină importanţă, au fost votate, a luat vacanţă până la toamnă.

Guvernul se străduieşte să introducă ordinea. Legea amortizării valorilor are tocmai această ţintă. O revenire la situaţia normală, funcţionarii să fie plătiţi în proporţie cu deprecierea valutei şi cu lefurile din vremea de pace.

Decât poate că această lege era mai bine venită după ce se făcea stabilizarea, adică se dădea leului nostru o valoare fixă faţă de leul aur.

Astăzi chiar dacă leul are o putere de cumpărare, faţă de francul elveţian sau de dolar, aproape stabilă, oscilaţiunile în sus şi în jos produc dela o zi la alta pagube mari industriei şi producţiei în genere

Mai ales că şi străinii cari ne concurează, după cum au interes coboară sau ridică leul nostru şi ne impun pierderi mari în comerţul nostru din afară.

De curând bunăoară americanii au coborît preţul produselor petrolifere astfel încât noi nu mai putem exporta decât cu pagubă petrolul nostru în străinătate.

Dar dacă păgubeşte industria care trimete marfă în afară, păgubeşte şi statul care nu mai poate încasa dările şi astfel situaţia economică devine tot mai grea.

Poate că recolta care se anunţă bogată să ne scoată din încurcătură.

* * *

In China nordiştii au reputat o victorie strălucită asupra revoluţionarilor (sudişti).

Bieţii chinezi se măcelăresc între ei.

In lupta de care e vorba au căzut multe mii de oameni.

Aş vrea să ştiu...

In această rubrică vom da răspuns întrebărilor de ordin general, ce ni-se vor pune, şi vom lămuri orice nedumerire ştiinţifică sau practică. Răspunsurile se vor da pe rând, în limita spaţiului de care dispunem.

De ce plantele, oamenii şi animalele sunt mai lungi decât groşi, laţi în laturi?

Are vreun rol presiunea aerului în această chestiune?

De fapt nu se poate exprima ca o lege generală că toate fiinţele sunt mai înalte decât late: ar fi destul să citâm cazul scoicilor, al unor peşti cari trăesc în fundul mărilor şi sunt de tot turtiţi, al fluturilor, păianjenilor şi tuturor celorlalte insecte, al broaştelor, al păsărilor şi chiar al tuturor patrupedelor, cari dacă au trupul lung, pentrucă această formă e mai potrivită la fugă, nu sunt înalte. Dintre animale singur omul şi maimuţa, cangurul în multe împrejurări, se ţin ridicaţi în sus, în două picioare.

Atitudinea specială a acestor animale se datoreşte felului de alimentaţie. Maimuţa (urangutanul) şi omul s'au hrănit mai ales cu fructe, pe cari le culegea din pom, cu insecte, păsări şi alte animale mici pe care trebuiau să le prindă, ridicându-se dela pământ. Astfel aceste animale — spre deosebire de altele se ţin în sus şi au dimensiunea cea mai mare ca înălţime.

Cu plantele lucrul e diferit.

Cele mai multe plante sunt înalte, se ridică în sus. Motivul e soarele: plantele se îndreaptă spre isvorul de energie care e lumina astrului ceresc.

E clasică experienţa cu ghiveciul de flori aşezat în pivniţă şi care-şi îndreaptă toate ramurile către fereastră: la dreapta, la stânga, sau înainte, dincotro poate să vină lumină.

In natura lumina vine de sus, plantele vor creşte î nsus: edera, fasolea urcătoare şi viţa de vie din aceleaş motive fiindcă ele singure sunt prea slabe ca să se susţină — se agaţă de alte plante sau de orce spirijin pe care-l întâlnesc în cale. Plantele care au tulpini de tot subţiri: castraveţii, pepenii, fragii se târăsc, întind frunzele pe o suprafaţă cât mai mare şi mor dacă se împiedecă razele soarelui să ajungă la ele.

In rezumat toate fiinţele au atitudinea care le permite să trăiască mai lesne, potrivit împrejurărilor. Plante şi animale se adoptează la mediu.

Jalea Românilor din Canada şi Brazilia

Românii din Canada, din Statele Unite şi din Brazilia, cari citesc cu multă plăcere revista noastră, ne scriu tot mai des epistole, arătând traiul greu, pe care-l duc acolo, dorul de ţară de care sunt cuprinşi şi jalea care îi apasă, fiindcă luându-se după îndemnurile unor oameni răi (mai ales aceia cari au plecat în Brazilia), cărora puţin le-a păsat de soarta ţăranilor emigranţi, au părăsit bordeiul şi pământul lor şi s'au înstrăinat.

Românul Ştefan Ovoş din Reghina (Canada) ne trimite nişte versuri, pe care modificându-le şi împreunându-le cu altele, trimise revistei noastre, de românii din Brazilia, le publicăm mai la vale:

CÂNTECUL CELUI INSTRĂINAT

Rău e Doamne 'nstrăinat
Ca şi pomul cel uscat,
Greu e în ţară străină:
Inima mereu suspină.

In ţara mea când eram
De dor încă nu ştiam,
Dar aici de când venii,
Dor şi jele mă'nveli.

Cu nimeni nu ştiu vorbi
Numai greu a suferi.
Englezul zice „şearap"
Atunci trebue să tac.

Numai pe semne ne arată
Jeapul cum trebue să facă.
Nu-i milă şi nice jele,
Sărace zilele mele.

In Canada cu bani mari,
Eu am ca şi robii trai,
Căci aicea de-i muri
N'o fi cine te jeli.

La mormânt când îi pleca,
N'are cine îţi cânta;
In mormânt te-or aşeza
O, vai de măicuţa ta!

Rău e omul 'nstrăinat
Ca şi câmpul neploiat.
Noi aici suntem departe
Şi oceanul ne desparte.

Demult de când am plecat,
Cu totul m'am străinat.
De-acasă carte primii,
Şi pe dată o citii.

Şi îndată ce-o citii
Mare jele mă lovi.
Iar când m'am uitat mai jos,
Ochii'n lacrimi mi-s'a 'ntors.

O voi toţi de vreţi să ştiţi
La Canada nu veniţi.
Voi din ţară nu plecaţi,
Copilaşii nu-i lăsaţi.

Nu lăsaţi ai voşti părinţi,
In Brazilia nu veniţi.
Să nu plece nimenia,
Nimeni nu-şi lase muierea.

Aicea suntem departe
Nu ne vorbim, numa'n carte.
Maica mea când m'a scăldat,
N'am făcut nici-un păcat,

Dar acum am păcătit,
Intre străini de-am venit.
O, Brazilia, Canada,
Cum ne mânci tu viaţa.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MODE ŞI MODERNISM

MODERNISM
Femeia europeană în zilele noastre.

AVANTAGIUL ROCHIILOR SCURTE

Pentrucă poartă picioarele descoperite până sus, cuconiţele au născocit moda de-a se sluji de jartierele, care nu mai sunt azi un obiect de toaletă intimă femenină. Ilustraţiile noastre reprezintă asemenea jartiere, utilizate ca buzunare pentru batistă pudră, rouje de buze, etc.

MODĂ DE VARA

La băi: Desigur că e plăcut lucru când din dosul tranşeelor, — formate în cazul de faţă dintr'o umbreluţă, îţi apere un inamic gingaş de felul celor două reprezentante ale sexului frumos.

TURCIA PITOREASCĂ

Un hogea turc în faţa moscheei sale. Turcia modernă nimeşte şi mâhneşte pe aceşti patriarchi liniştiţi şi senini.

VRĂJITOAREA DIN GEZIRA

In stânca din Gezira, lângă Cairo (Egipt) a fost săpată această figură hidoasă, cu scopul de-a alunga spiritele. Efectul e tocmai contrar, asupra turiştilor, cari sunt atraşi de această sculptură curioasă.

CE MAI LIPSEŞTE?

Ca să se deosebiască şi mai puţin de bărbaţi... ca înfăţişare exterioară, cel puţin, femeile au adoptat, după frizura băieţească, monoclul, purtat până acum, numai de sexul tare.

ŞI MODA IN INSULELE ARCHIPELAGULUI

Australianul s'a împodobit cu tot ce are mai de preţ: ceasul deşteptător, atârnat de gât, e cea mai mare mândrie a sa. Printre femeile din neamul său, „cavalerul" fotografiat de noi, face victime nenumărate.

ŞOFEUR LA AUTOBUZ

Băiatul din ilustraţie e... dna Grace Kennedy, din Los Angelos-care vreme de şase ani, fără ca nimeni să o bănuiască, şi-a ascuns adevăratul sex şi a fost şofeur în oraşul filmelor

Marele etimologic al limbei române e pe cale de a se face.

O PASĂRE RARĂ

Cufundacul din Anglia, o pasăre cu gâtul negru, e o înotătoare isteaţă şi sburătoare neîntrecută. Nu poate însă umbla pe uscat, căci picioarele prea trase îndărăt, nu o menţin în echilibru stabil. Foarte rar poate fi văzută. In ilustraţie pasărea e pe cuib.

EXAMENELE DE GIMNASTICĂ

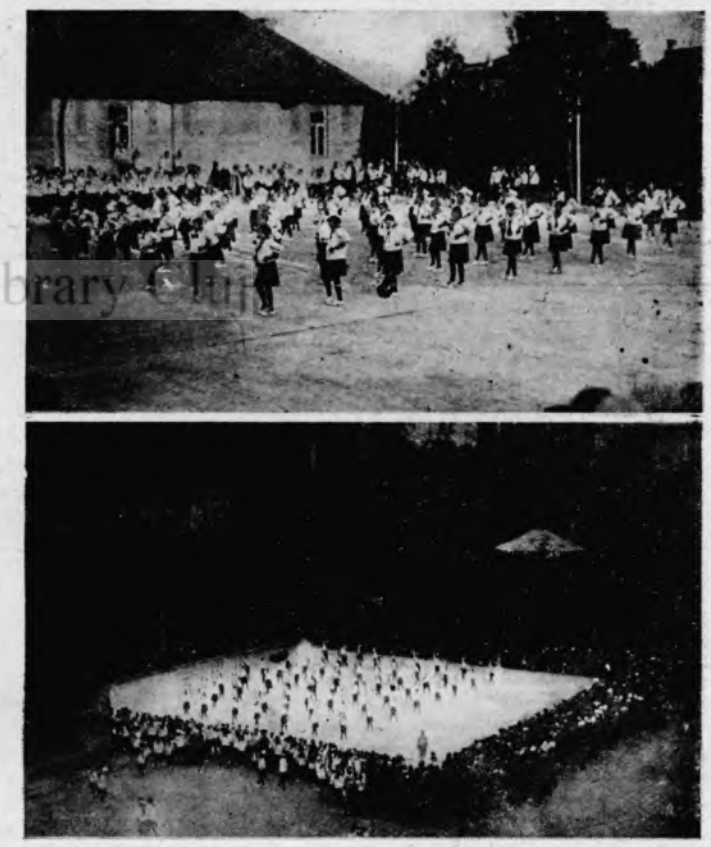

La liceul do fete Marianum din Cluj a avut loc, Sâmbăta trecută o serbare de gimnastică de fine de an. Elevele liceulni au executat mişcări armonioase înfăţişând grupuri gingaşe ca cele din fotografiile noastre.

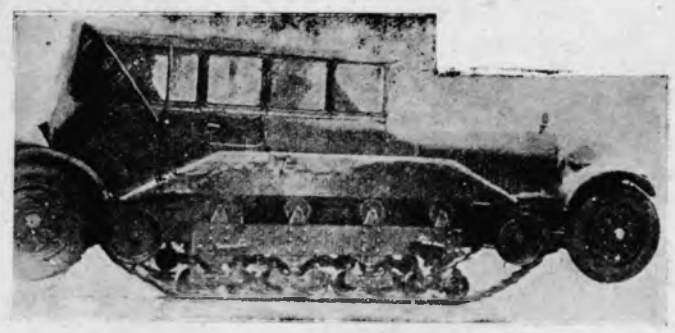

UN AUTOMOBIL CARE SE TRANSFORMA IN TANK

Printr'o simplă mutare de pârghie acest automobil devine un tank pentru care noroiul nu e nici o piedică. Acest automobil, creaţie engleză, e destinat scopurilor militare.

Cetiţi şi răspândiţi

»Realitatea«

Cea mai mare revistă ilustrată din România

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Institut de arte grafice „Viaţa" Cluj, Str. Regina Maria 36.